

євроінтеграційні аспекти : матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 20-21 листопада 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 169 – 172. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6411>.

4. Іваненко В.С. Інструментальні методи конкурентного аналізу підприємств аграрного профілю // Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді : матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Черкаси, 20 квітня 2022 р. Черкаси : ЧДБК, 2022. С. 167-170.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11430>

УДК 338.43

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР У НІМЕЧЧИНІ

Біліченко О. С. – кандидат економічних наук, доцент

Барбалат А. Ф. – здобувач вищої освіти факультету менеджменту

Миколаївський національний аграрний університет

На сучасному етапі розвитку сільського господарства особливо важливим завданням, щодо підвищення ефективності виробництва для кожного фермера, є використання державних програм підтримки, які функціонують на рівні країни. Зокрема, в Німеччині існує низка таких програм, що створюють сприятливі умови для розвитку вітчизняного агробізнесу. Більшість із них – загальнодержавні. Аналіз особливостей державних програм підтримки вирощування сільськогосподарських культур на території Німеччини з метою вдосконалення системи підтримки національного агровиробництва в Україні – є актуальною темою для дослідження.

У рамках програми ознайомлення українських партнерських інституцій з особливостями використання державної підтримки фермерів у Німеччині, відбувся міжнародний онлайн тренінг «Методи спрощеного програмного планування та автоматизація процесів планування діяльності підприємства за допомогою програми МАХ». Захід був організований Університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина).

Важливою характеристикою діяльності підприємства, на стадії оперативного планування, є створення розрахункових схем, які дозволяли б прогнозувати стан насаджень різноманітних культур із урахуванням виробничих процесів та змін погодних умов. В основу програми МАХ закладено планування майбутніх заходів, змінних витрат та маржинального доходу. Головною частиною моделі є

прогнозування розвитку насаджень, з урахуванням результатів попередніх років, мінімізація витрат і як кінцева мета – максимізація прибутку.

У Німеччині держава надає суттєву підтримку агровиробникам. Але отримати її не так просто. Для цього необхідно дотримуватися певних вимог і виконувати багато правил, інструкцій, які зазначені для учасника тієї чи іншої програми. Особливо пильно контролюючі державні органи здійснюють моніторинг програм, які стають на захисті біосфери. Вимоги регулятора щодо застосування засобів захисту рослин, добрив, догляду – є суворими. І зверхньо ставитися до виконання взятих умов – неможливо. Програми, що реалізуються під пильним контролем із боку держави, спонукають відповідально ставитися до навколишнього середовища та чітко виконувати всі формальні умови.

Якщо фермер живе в регіоні, де врожайність є нижчою за середній рівень в країні в цілому, він додатково має змогу отримати субсидію у розмірі до півтори тисячі євро на 1 га. Саме такий аргумент є підтвердженням того, що займатися сільським господарством у Німеччині вигідно, адже держава підтримує фермера, навіть якщо врожайність за природних умов є нижчою ніж у інших регіонах. Такі дії сприяють розвитку фермерських господарств у всіх регіонах країни і спонукають аграріїв займатися сільськогосподарським виробництвом, адже вони зможуть отримати допомогу з боку уряду при чесному дотриманні всіх необхідних умов.

Сталий соціально-економічний розвиток держави повністю пов'язаний з раціональним використанням природних ресурсів і забезпеченням охорони навколишнього середовища та екологічної безпеки життєдіяльності людини. В процесі реалізації згаданих складових сталого розвитку формується економічний механізм державного регулювання. У Західній Європі вже наприкінці 60-х років зародився рух за чистоту довкілля і виробництво органічної сільськогосподарської продукції. У Німеччині були прийняті відповідні закони про захист агро ландшафтів від хімічного забруднення.

Як свого часу сказав Антуан де Сент Екзюпері «ми не отримали землю у спадок від предків, ми позичили її у наших дітей». У Німеччині приблизно 80 євро на гектар фермер отримує у разі, якщо він є учасником, так званої, екологічної програми, тобто коли впроваджує заходи збереження навколишнього середовища. А, якщо на пасовищах взагалі не будуть внесені добрива, то він додатково зможе отримати 350 євро на гектар.

Важливо розуміти, що необхідною умовою врожайності є наявність гумусу в ґрунтах, який потребує періодичного відновлення. Для підвищення родючості угідь держава, компенсує 700 євро на гектар, стимулюючи аграріїв до того, щоб не всі землі були зайняті під виробництво товарної продукції, а частина площ залишалися під пар. Це означає, що долучившись до однієї із подібних програм фермер не тільки зберігає землі від забруднення та виснаження, а й отримує певну державну

компенсацію, яка відшкодовує втрати при відмові від використання сільськогосподарських угідь.

Висвітлюючи державні програми підтримки важливо не забувати і про їх можливі недоліки. Останніми роками в Німеччині була чинною програма стимулювання екстенсивного сільського господарства, тобто держава намагалася зробити його більш дружнім до навколишнього середовища з одного боку, а з іншого – вона таким чином стримувала виробництво продуктів харчування в країні. Аналізуючи питання глибше, можемо дійти висновку, що штучне зменшення посівних площ може призвести до дефіциту тієї чи іншої сільськогосподарської продукції. Тому державна політика має враховувати ризики від такого втручання задля запобігання різкому зростанню цін і виникненню товарного дефіциту.

Державні програми підтримки сільського господарства в Німеччині довели свою життєздатність і стали одними із факторів сталого розвитку народного господарства країни. Крім того, вони визначили ступінь довіри державі з боку бізнесу та пріоритетність національних інтересів.

Надана державою суттєва фінансова допомога фермерським господарствам у Німеччині зробила реальним запровадження сучасних технологій та придбання новітньої техніки в аграрному секторі виробництва, що, в кінцевому варіанті, призвело до збільшення його ефективності.

Державна політика спрямована на збереження найціннішого – людини. На законодавчому рівні жорстко регулюється мінімальна заробітна плата для найманих працівників у всіх галузях народного господарства. Тому, в процесі виробництва постійно стимулюється заміщення праці капіталом. Це дає можливість залучати оптимальну кількість кваліфікованих робітників, що можуть працювати за сучасними методами ведення сільського господарства, використовуючи при цьому досягнення науково-технічного прогресу.

Той факт, що Україна, яка має більш родючі ґрунти, отримує врожайність овочевих культур значно менше, не може не засмучувати. Фермер в Німеччині має прибуток у півтора рази вищий за аграріїв України.

Запровадження в Україні досвіду державної підтримки фермерів на даний момент є одним із перспективних напрямів успішного розвитку сільськогосподарського виробництва, а застосування методик та інструментів проєктного менеджменту надасть можливість більш ефективно управляти бізнес-процесами, а також опрацьовувати і виконувати проєкти розвитку, орієнтовані на постійне підвищення якісно-кількісних характеристик і конкурентних переваг.